

KÉTÉLTŰEK ÉS HÜLLŐK PORVÁN: 3. MAGYAR BIODIVERZITÁS NAP

KOVÁCS TIBOR

Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület
H-1121 Budapest, Költő u. 21.
gurgulo@freemail.hu

KOVÁCS, T: *Amphibians and reptiles at Porva: 3rd Hungarian Biodiversity Day*

Abstract: I proved the presence of 3 amphibian and 3 reptile species at Porva village, Western Hungary on the 3rd Hungarian Biodiversity Day: a 24-hour survey. The observed species are common in the Bakony region and most probably there are no rare species on the surveyed area.

Keywords: biodiversity, amphibians, reptiles, Porva, Hungary

Bevezetés

A Bakony-hegység kétéltű- és hüllőfaunájának feltárását és eddigi legrészletesebb leírását Marián Mikós végezte el (MARIÁN 1988). Az átfogó képet alkotó tanulmánykötet adatai szerint a szerző (és gyűjtőtársai) Porva környékén – sajnos pontosabban nem definiált helyszínen – megtalálta a pettyes gőtét, a barna varangyot, az erdei békát és a fürgé gyíkot. Ennek ellenére bátran mondhatjuk, hogy Porva és környékének kétéltű- és hüllőfaunája lényegében feltáratlan. Az 1960-as és 70-es években több területen folytak ugyan terepi adatgyűjtések, de ebből csak igen kevés származik Porva környékéről. MARIÁN és SZABÓ (1968) a településhez közeli Kiszépalmapusztán kimutatta a pettyes götte (*Lissotriton vulgaris*), a sárgahasú unka (*Bombina variegata*), a zöld levelibéka (*Hyla arborea*), a barna varangy (*Bufo bufo*), az erdei béka (*Rana dalmatina*) és a fürgegyík (*Lacerta agilis*) jelenlétét. VÖRÖS (2006) unkaadatokat gyűjtött a Bakony-hegység számos pontjáról és Porva határban, a Kőrös-hegy felé vezető földúton kimutatta a sárgahasú unka jelenlétét. A Bakony-hegységben ezen kívül Vörös Judit (VÖRÖS 2008) végez rendszeres monitorozást a Vörös János-séd környékén, illetve Kovács Tibor (KOVÁCS 2009) mérte fel a Káli-medencében található Fekete-hegy herpetofaunáját.

Porva település határában kijelölt vizsgálati területen nincs kétéltűek számára alkalmas peterakóhely, valamint szűkölködik kifejezetten száraz biotópokban is, így herpetofaunája az előzetes várakozás alapján sem volt gazdagnak nevezhető. A nyílt gyepeken 3-4, a nedves erdőkben 5-6 faj előfordulás volt várható.

Anyag és módszer

Az adatgyűjtést a 3. Magyar Biodiverzitás Nap keretein belül végeztem el, 2008. május 31. és június 1. között. A felmérésre kijelölt mintaterület hozzávetőlegesen 2 km² kiterjedésű. Gerincét a falu északi határán folyó Hódos-ér adja, melyhez gyertyános-tölgyes, égerliget, valamint nedves és száraz gyepek csatlakoznak. A kétéltű és hüllő-egyedek megkeresése egyszerű vizuális módszerrel, nappal és éjszaka egyaránt, csapdák mellőzésével történt. A felvételezések során minden élőhely-típust megvizsgáltam.

Eredmények

A 2x24 órás felmérés alatt 3 kétéltű- és 3 hüllőfajt találtam meg, melyek jelenléte várható volt a Porva település környezetében.

KÉTÉLTŰEK (AMPHYBIA)

Barna varangy (*Bufo bufo*)

Előkerült a terület nedves gyertyános-kocsányos tölgyeséből és településről kivezető földútról egyaránt. Összesen 9 példányt figyeltem meg, mindegyiket az éjszakai gyűjtések alatt.

Zöld levelibéka (*Hyla arborea*)

A felmérési terület mindegyik élőhelyén találtam belőle példányokat, összesen 14 egyedet, ebből 10-et a Hódos-eret szegélyező keskeny fűzfason. Észlelésük minden esetben hang alapján történt.

Erdei béka (*Rana dalmatina*)

Két példánya került elő, a gyertyános-kocsányos tölgyesből és a Hódos-ér partjáról egy-egy nappali megfigyelés során.

HÜLLŐK (REPTILIA)

Faligyík (*Podarcis muralis*)

A felmérésre kijelölt terület határos a templomkert temetőjével és a megfigyelt 9 példány a temetőkerítés tövéből és a körülötte heverő kövekről került elő.

Fürgegyík (*Lacerta agilis*)

E fajnak 3 példányát figyeltem a Hódos-eret szegélyező nedves mocsárréti gyepeken.

Vízi sikló (*Natrix natrix*)

Két példánya került elő a Hódos-ér partjáról illetve a vízből.

Összegzés

A gyorsfelmérés során leírt fajok közönségesek a Bakony-hegység területén. Porván mindegyikük megtalálja élőhelyét a természetes környezetben, kivéve a faligyíkot (*Podarcis muralis*), mely valószínűleg kifejezetten a településhez kötődve (házak, építmények) tud fennmaradni itt.

Részletesebb felmérés során minden bizonnyal előkerülne a barna ásóbéka (*Pelobates fuscus*), a rézsikló (*Coronella austriaca*) és az erdei sikló (*Zamenis longissimus* syn. *Elaphe longissima*) is, mivel mindhárom faj létfeltételei adottak, de egyedszámuk kicsiny és észlelhetőségük nehéz. Zöld gyík (*Lacerta viridis*) számára alkalmas élőhely lehet a terület északkeleti sarkában fekvő két szárazgyepes kaszálórét, azonban e faj jelenlétét nem sikerült kimutatni, talán a két élőhelyfolt kicsiny kiterjedése miatt.

A Vörös Judit, Marián Miklós és Szabó István által Porván leírt fajok közül a pettyes götte (*Lissotriton vulgaris*) és a sárgahasú unka (*Bombina variegata*) nem került elő. A felmérésre kijelölt terület pettyes götte számára megfelelő élőhelyet eleve nem foglalt magába, míg a sárgahasú unka valószínűleg az adott időszakban nem volt megtalálható a Vörös Judit által megvizsgált keréknyomokban.

Köszönetnyilvánítás

Köszönettel tartozom az MKB-Euroleasing Zrt-nek és az Unitef '83 Zrt-nek a program támogatásért valamint Porva település önkormányzatának és Tégi Erika tanárnőnek a koordinációban nyújtott segítségéért.

Irodalom

- KOVÁCS, T. (2009): Kétéltű- és hüllőfelmérések a Fekete-hegyen – Jelentés, Balaton-felvidéki Nemzeti Park, pp. 8.
- MARIÁN, M. – SZABÓ, I. (1968): Adatok az Északi-Bakony herpetofaunájához. – A Veszprém megyei Múzeumok Közleményei, 7: 409–425.
- MARIÁN, M. (1988): A Bakony-hegység kételtű és hüllőfaunája – A Bakony természettudományi kutatásának eredményei 20., Bakony Természettudományi Múzeum, Zirc, pp. 105.
- VÖRÖS, J. (2006): *Bombina bombina* és *Bombina variegata* morfológiai és genetikai vizsgálata Magyarországon, különös tekintettel filogeográfiájukra és a két faj által alkotott hibridzónákra – Doktori disszertáció, pp. 82.
- VÖRÖS, J. (2008): Kétéltű- és hüllőfajok vizsgálata az Északi-Bakony Natura 2000 területein – Jelentés, Balaton-felvidéki Nemzeti Park, pp. 7.

Received April 26, 2010

Accepted June 16, 2010

